

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Slávnosť ľudovej strany.

Z tej príležitosti, že jeho veličenstvo kráľ vymenoval za skutočných vnútorných tajných radcov grófa Aladára Zichyho, ministra okolo osobnosti kráľovskej a predsedu ľudovej strany ako i podpredsedu tejže strany a parlamentu Štefana Rakovszkyho: kresťanská ľudová strana obom vyznačeným predniesla svoje blahoželania v utorok dňa 11. júna o 8. hodine večer vo vlastnom kruhu. Slávnosť túto odbaviť mienili len v skrovných medziach vnútorných; následkom reči ale, aké pri tom povedané boli, obsiahla ona vysokej významnosti politickej, ako zároveň i toto vyznačenie politický význam má v živote kresťanskej ľudovej strany. Nikto to nemôže zapierať, že vysokým vyznačením kráľovským predsedníctva, vyznačená je i celá kresťanská ľudová strana, ako to tiež každý musí nahliadnuť, že táto politická strana predtým nenávidená, tupená, hanená, ba i prenasledovaná, prítomne rozhodne účinkuje v politickom živote Uhorska. Tento veľký vplyv svoj ale ďakovať musí kresťanská ľudová strana neústupnej vernosti ku jej zásadám. *Ona totiž od počiatku jej jestvovania pridrža sa vždy jej programu a tomu zodpovedne bojuje za to, aby Uhorsko bolo kresťanské a uhorské v tom zmysle, ako ho založil svätý Štefan, prvý kráľ apoštolský.* Za tieto vznešené zásady keď bojuje kresťanská ľudová strana, *zastáva a podporuje pri tom vytrvale, smele a s úspechom záujmy hmotné a mravné malých ľudí.* Toto vznešené účinkovanie kresťanskej ľudovej strany v politickom živote ako keby bol chcel znakom uznania vyznačiť jeho veličenstvo kráľ, keď

najvyššieho vyznačenia účastné učinil jej predsedníctvo.

Oduševnení týmto, shromaždili sa početní členovia kresťanskej ľudovej strany, aby radostné city blahoželania predniesli vyznačeným a boli prítomní menovite:

Gróf Ferdinand Zichy, Štefan Adamovich, Koloman Brestyenzsky, Franc Buzáth, Ján Csernoch, Béla Csitáry, Franc Csizmazia, Alexander Ernszt, Jozef Farkas, Alexander Giesswein, Emil Gyuriss, Karol Hencz, Alexander Karácsonyi, Béla Rakovszky, Georg Szmrecsányi, Ladislav Mednyanszky, Ján Molnár, Béla Nyáry, Alexander Simonyi-Semadam, Štefan Tálos, Karol Wildfeuer, Mikuláš Zboray, krajinskí vyslancovia; Karol Szentiványi, dr. Ján Zlinszky, rytier Karol Ember, Franc Bonitz, Michal Dömötör, Julius Moldoványi, farár Sztolaryk, Štefan Mócsy, Béla Landauer, dr. Eliáš Jóljárt, dr. Ladislav Lakner, dr. Dombay, Karol Ujlaky, Béla Túry a Karol Huszár, zovňajší členovia kruhu ľudovej strany.

Okolo ôsmej hodiny večer prišli do kruhu gróf Aladár Zichy, minister kolo osobnosti kráľa a Štefan Rakovszky, podpredseda snemovne a v mene kresťanskej ľudovej strany pozdravil vyznačených nasledovne:

Franc Buzáth.

Vaše Excellencie, veľactení predsedovia a priatelia! Z poverenia kresťanskej ľudovej strany snemovej stal som sa účastným toho zvláštneho šťastia, aby som Vaše Excellencie z príležitosti najvyššieho vyznačenia kráľovského srdečne pozdravil. Keď sa ochotne podrobujem tejto úlohe, nemožno, aby som nevyslovil úprimnú radosť

nad tým, a to tým viacej, bo to úzke politické spojenie, aké medzi vysokými osobnosťami Vašimi a ľudovou stranou panuje, vyznačeniu Vašemu poskytuje politickej významnosti, bo keď dnes pohliadneme do minulosti, ako ľud. strana po prvé objavila sa na politickom dejišti, obraz lepšej budúcnosti rozvíňa sa pred duševným okom našim: tej budúcnosti totiž, jejžto základom je tá hlavná pravda, že vo vlasti našej víťazstvo slávi duch kresťanský. Toto, ako to vo vlasti našej badať môžeme prítomne, i hmotný vývin a rozkvet, *zvlášte že poskytuje sa obyvateľstvu podpory v biedach spoločenských a najmä že dostáva sa ochrany záujmom malých ľudí, ktorí nikdy nemali úprimnejších priateľov, ako im je a vždy bude kresťanská ľudová strana*, všetko to ďakovať musíme neunavenej horlivosti a vytrvalosti Vašej. Odplatu za toto spatrujeme v najvyššom Vašom vyznačení kráľovskom, ktoré ste si v úplnej miere zaslúžili. *Vyznačenie Vaše radosťou naplňuje každého spravodlivo zmýšľajúceho občana našej vlasti, ešte aj tých, ktorí nepatria ku našej strane.* (Tak je!)

Včul ale o to prosím Vaše Excellencie! aby lúče najvyššieho vyznačenia Vašeho jestvujúci medzi nami pevný zväzok neoslabily, lež potúžily. Daj Vám Bože sily k ďalším zápasom, za víťazstvo našich zásad a tej pravdy: že krajina táto len vtedy bude stále blažená, keď navždy ostane kresťanské Uhorsko. Keď sa odporúčame do ďalších Vašich milostí, prajeme Vám zo srdca: «Nech Vás Boh živí!» (Zdlhavé a hlučné ovácie.) Po utíšení ovácií nasledovne prehovoril:

Gróf Aladár Zichy.

Drahí priatelia a bratia! V tomto okamžení cítim, ak vrele účinkuje najvyššia milosť kráľovská, bo vidím, že vyznačenie moje týka sa nielen mňa, lež i najoddanejšieho súdruha môjho v zápasoch, jehožto zásluhou je, že politická strana naša vyšinula sa na ten vysoký stupeň, aký prítomne zaujíma. Vyznačenie toto ale nielen nás sa týka, lež aj vás, drahí bratia moji. *My bez zmeny stojíme na tom základe (potlesk), na ktorom sme začali naše účinkovanie.* I keď na voľačo môžeme hrdí byť, to je to, že sme nikdy nezabudli na vernosť, oddanosť a lásku, ktorú sme podľžni jeho veličenstvu kráľovi, vlasti a na tie povinnosti, ktoré ako vyslancovia

ľudu, svedomíte máme plniť v prospech obecnstva. (Hlučné ovácie.) Preto vyznačenie toto padá aj na ľudovú stranu a aj na sám ľud. *Usilujme sa aj napozatým vyskúmať príčiny biedy nášeho ľudu, aby som pri každej príležitosti mohol byť prostredníkom ľudu pred jeho veličenstvom kráľom.* Prosím i naďalej o vašu náklonnosť a lásku, ktorú som si vždy vysoko vážil. (Hlučné ovácie.) Ako tieto prestaly, nasledovne preriekol:

Štefan Rakovszky.

Velactení priatelia! V tom okamžení, ako som sa účastným stal tohoto najvyššieho vyznačenia, prišli mi na myseľ tie časy, keď pred 11. rokami bolo nás len osemnásť v Ľudovej strane. Z týchto nachodí sa prítomne medzi nami len päť. Keď na to myslím, čo môže byť príčinou toho, že naša politická strana dosiahla tak veľkého vplyvu, to prichádzam ku tomu presvedčeniu, že to musíme pripísať jedine svedomitému plneniu našich povinností. Tomuto nás naučil náš staručký vodca a týmto sme sebe zaslúžili, že sme zástavu kresťanského Uhorska ku víťazstvu niest mohli. Terajšie vyznačenie mňa nezaslepí, v nezkalnej vernosti, láske a oddanosti ztrvávať ja budem aj napozatým ku našej strane a ku mojím súdruhom a bratom. *Ja, verte mi to, pokladám za najväčšie vyznačenie, že bojovať môžem v spoločnosti pravých a verných kresťanov.* (Hlučný potlesk.) Konečne pozdvihol svoje mohutné slovo:

Gróf Ferdinand Zichy.

S radosťou reční pri tejto príležitosti, bo vidí že ľudová strana neoslabla v tých snahách, aby pravdy našej viery do života uviedla. Terajšie vyznačenia sú pevnou zárukou toho, že dosiahneme naše blahonosné ciele a keď i v budúcnosti pevne sa držíme toho smeru, ktorí sme doposiaľ nasledovali, *kresťanská ľudová strana stane sa mohutným činiteľom k tomu, aby Uhorsko po všetky časy ostalo kresťanské na tom základe, na ktorom ho založil svätý Štefan, prvý kráľ apoštolský,* (Hlučné ovácie.)

K zakončeniu tejto krátkej zprávy o slávnosti kresťanskej ľudovej strany sluší oduševnene vyvolať vo tri vrchy: Nech žije jeho veličenstvo kráľ apoštolský! Nech žijú vyznačení predsedovia kresťanskej ľudovej strany: gróf Aladár Zichy a Štefan Rakovszky!

Nech je koniec!

Velký proces sa vedie. Žalobu zdvíhajú proti jednej nevinnej politickej strane s tým cieľom, aby ju zničili, aby tak kresťania ako aj Slováci zostali bez obrany.

Dakolko zlomyseľných a predpojatých ľudí vrhlo sa na kresťanskú stranu ľudovú, a obviňujú ju z takých prečinov, akých sa nedopustila. Už tri roky trvá tento spor. Tri roky trpia najväčšie urážky ľudia statoční, ktorí Slovákom neublížili. Tri roky krváca kresťanstvo pod šípami vlastných synov.

Tak zvaní národnári vystúpili proti našej strane, a ako noví apoštoli — ba ako sa sami seba pozvali «anjeli strážni ľudu slovenského» — hubia Slovákov a lákajú ich k sebe kričiac ustavične: Sem sa k nám Slováci, bratia a sestry! My sme vaší obranci! Len k nám majte dôveru a len z nás si voľte poslancov do snemu! Neverte «niportistom», to sú vaší nepriateli. Varujte sa čvachov maďarských!

Je to samá pomluva; samá úražka a lož. Kto takto ubližuje čestným katolíkom, ten nech sa nenatíska Slovákom za vodcu. *Toto je hlas židov, frajmaurerov a všetkých nepriateľov katolíctva.* Takto nehanobne bojujú oproti nám národnári.

Rozkazy sú vydané, a prívrženci národnárskych vodcov plnia ich verne. Nech sa hlási ten ľudák kresťanský, ktorého by neboli povláčili či je on kňaz alebo svetský. Prečo? Je to statočnosť? My svedectvo chceme a nie pomluvu a grobianstvo! Všetky národnárske noviny lhaly a lžú o nás že sme zákerníci, bruchopasi, vyžierači a tyrani Slovákov a že ich chceme pozbaviť reči materinskej. Ale nebudem opakovať urážky a cigáňstva, veď každé číslo národnárskych novín je nimi preplnené. Ľud sa nám vyhráza a vyhŕňa rukávy nie za tú našu slovenčinu, lež za víťazstvo socialdemokracie a anarchie, lebo práca národnárov k tomu vede Slovákov. Na popravište pracú každého katolíka, ktorý nedrží s Hodžovci, lebo vzor kresťana sú Juriga, Hlinka a podobní. Ostatní sme čvachovia a drancieri Slovákov. Nuž ale kto takto pomlúva, ten nemá za náprstok statočnosti.

Toto je ten veľký proces, ktorý sa vedie medzi Slovákami. Žalobníci sú takí ľudia, ktorí

dosiaľ nič nerobili za Slovákov a s ničím nedokázali, že by ozaj boli poslovnia Boží a anjeli strážni. Sú to pýchou nadechnutí ľudia, ktorí radosť nachodia v tom, že rúcať môžu to, čo statoční katolíci s veľkou prácou vybudovali.

Teda nie Ferdinand Zichy, tento príkladný katolík má byť naším vodcom, lež Hodža a Skyčák. Aké uponíženie a zneváženie to katolíkov! Nuž ja veru nepojdem za týmito! To nie sú vodcovia! Tí nemajú k tomu povolanie. Tí môžu viesť socialdemokratov, ale katolíkov nie. My len za starými vodcami pojdem!

Toto treba vysvetliť Slovákom. Ale nie len v «Kresťane», lež aj na shromaždeniach. Znovu musíme začať, práve tak, ako pred založením ľudovej strany. Musíme riadiť shromaždenia. Verejne sa musíme ospravedlniť pred Slovákami, že nie sme vrahovia a zlodeji, za akých nás bezmenní národnári vyhlasujú. Tam musíme vyjadriť ľudu, že na akú nebezpečnú cestu stúpili národnári s tým, že sa spojili so socialdemokratmi, že je to nesmysel, aby Hodža, Ivánka, Bella, a kopa luteránov zastupovali katolíkov. Pred verejnosťou musíme odhaliť bezmenných rytierov, ktorí zákernicky napádajú statočných kňazov a svetských. Tam musíme vysvetliť, kto sú vlastne národnári, a čo to znamená: vyhŕňať rukávy za slovenčinu. A tak keď proces pred verejnosť príde, keď očití svedkovia podvihnú ruky k prísaha: že nás pomlúvajú; že zlomyseľne ubližujú strane kresťanskej; že lžú, keď nás za nepriateľov Slovákov vyhlasujú, ľud spamätá sa a nahliadne s kým má robotu. A vtedy zvíťazíme. Bude svetlo. Bude koniec pravote. Srdce ľudu naplní sa dôverou a láskou. Poblúdení navrátia sa k nám, ako syn márnokratný. Nepriateľ úfichne sa po porážke, a keď aj bude strielať, gulky jeho nás netrafia.

Začnime teda od počiatku. Nech je koniec nepriateľským treniciam. Zkončíme proces, aby bolo svetlo.

Za kresťanstvo a za ľud!

Záhorskýj.

Nesmierne bohatsvá.

Židovské a socialdemokratické noviny s veľkou úľubou píšú o bohatsvách magnášov, vôbec svetských pánov a biskupov. To isté robia aj

národnárske noviny. Takmer v každom čísle brúsia pospolitému ľudu zuby na rozsiahle pozemky veľkých a menších statkárov a poukazujú na nemovitosti katolíckej cirkve, ktoré by sa ľudu podeliť mali. O tých nesmierných bohatstvách ale, aké sa nachodia v rukách židovských millionárov tieto noviny nikdy ani slovička nepíšu. Odvolávame sa len na národnárske noviny, kto tam kedy čítal, že viedeňský Rothschild sám viacej ležiaceho a movitého majetku má, ako všetci magnáši a katolícka cirkev Uhorska do hromady.

Obchodná súvaha viedeňského Rothschilda z mesiaca júna 1901. vykazuje ako saldo aktivov: 11 milliardov, 116 millionov a 594 tisíc korún. V rukách jedného jedinkého človeka nachodí sa teda majetok vo výške *jedenásttisícstošesnásť* millionov korún. Je to ozaj nesmierne bohatstvo! Tieto hrozné summy, rozumie sa neležia bez osohu, neni sú mrtvé, lež donášajú aj osoh. Keď teda od týchto peňazí len 4 procentové úroky rátame, to sa presvečíme, že viedeňský Rothschild *má ročitého dôchodku čistých 440 millionov korún*. Kto chce ďalej vedieť koľko má viedeňský Rothschild na jeden každý deň, nech ráta ďalej a presvedčí sa, že *na každý deň má dôchodkov viacej ako jeden million a dvestokrát tisíc korún*. Ponevác sa vôbec vie, že žid nešpekuluje len na 4 procenty ročitých úrokov, ponevác je tiež známe, že viedeňský Rothschild svoj majetok každých 15—20 rokov sdvojnásobňuje: s koncom 20. stoločia bude mať viacej bohatstva, ako obnáša hodnota všetkých movitostí a nemovitostí celého Uhorska a Rakúska.

Prečo nepíšu národnárske noviny o týchto bohatstvách? Snáď preto že Rothschild vo Viedni býva! Veď ale tie manipulácie, aké Rothschild s jeho peňazmi prevádza sú internacionálne a rozprestierajú sa aj na Uhorsko. Uhorsko musí tiež ročite dane platiť Rothschildovi ako úroky od štátnych dlžôb. Keď ale národnárske noviny o Rothschildových bohatstvách snáď preto nepíšu, bo vo Viedni býva, prečo nespomínajú bohatstvá, prečo nepoukazujú na ležiace majetky tých millionárov, ktorých je len v samej Budapešti viacej sto? Toto sú pravda všetko sami židia. Tomu rozumieme, že liberáli, radikáli, pokrokári, socialdemokrati majú vážne príčiny k tomu, aby v útlom priateľstve žili so židov-

skými bohatiermi. Že ale národnárske noviny, ktoré jednotajne s tým sa honoria, že za ubiedený ľud pracujú, židovských millionárov ani slovičkom nespomínajú a v každom čísle pozornosť pospolitého ľudu obracajú len na pozemky magnášov, tisícjochových statkárov a na majetky katolíckej cirkve, čo toto môže mať za príčiny? V národnárskych novinách nečítať o tom, koľké tisíce obracajú katolícki biskupi z cirkevných majetkov na kostoly, školy, sirotáre; ako fedrujú chudobu a podporujú ju základinami premnohí cirkevní hodnostári. Nejedon z tých, čo prítomne napádajú v národnárskych novinách biskupov, čo ponúkajú ľudu delenie cirkevných statkov, zabívajú, že i sami odbavili školy a vyučili sa biskupskými a cirkevnými peňazmi. To tiež nespomínajú národnárske noviny, koľko dobrého robia za ľud pospolitý tí nenávidený magnáši, páni a majitelia takrečených latifundii. Ako patroni udrzujú kostoly, fary, školy, nemocnice. Kto hucká ľud proti pánom, ten neni priateľom ľudu. Keby sa pánom jejich statky odobraly, farchy udrzovania kostolov, farností, škôl v patronátskych farách padnú na ľud. Tie majetky a bohatstvá, ktoré národnárske noviny tak veľmi závidia katolíckej cirkvi a pánom, neni sú ztratené pre ľud. Je to oproti opravdové požehnanie pospolité.

Že majetky cirkevné a statky zemských pánov neboly a neni sú na škodu pospolitému ľudu to každý svedomitý človek uznať musí. Čo má ale svet z nashrnaných, nesmierných kapitálov židovských? Vieme, že biskupi, cirkevní hodnostári, magnáši, nesčíselní zemskí páni pozakladali fundácie k dobrému ľudu, ktoré sa ani spočítať nedajú. Kde sú ale tie fundácie, aké by pomerne k jeho nesmiernemu bohatstvu povinné bolo k dobrému ľudu zakladať židovstvo? Vynímajúc málo pádov, židovskej dobročinnosti nikde nevídať. Môže sa preto so všetkým pravom povedať, že kapitále čo sa nachodia v židovských rukách pre všeobecné dobré sú ako ztratené. Toto je ale opravdové nešťastie verejného hospodárstva. Nashrnané bohatstvá v židovských rukách sú príčinou všetkej biedy ľudu. Židovský bohatier nemá srdca ku kresťanskej chudobe. Jedínským cieľom jeho života je rozmnožovanie svojho majetku každým spôsobom; či pri tom nohými šliape práva ľudu, či

o zaslúženú mzdu pripravuje robotníctvo, to mu je všetko jedno. Nie majetky cirkevné, magnášov a pánov plodia tých veľa spomínaných bielelych otrokov, lež bohatsvá, čo sa nachodia v židovských rukách.

Lud náš netreba búriť proti majetným triedam. Spravodlivou socialnou politikou nech sa mu ukáže, čoho sa má chrániť, aby sa vyslobodil z rúk úžerníkov. V tomto smere účinkuje kresťanská ľudová strana!

POLITICKÉ CHÝRY.

«Mene, tekell, Fares».

S týmto podpisom vylieva horké slzy socialdemokratický «Slovenský Týždenník» nad tým, «že Alexander Párvy, spišský sluha Boží, stal sa excellenciášom. Udelili vysoké vyznačenia politikom, ministrom a štátnikom... Ale začo dostal vyznačente Alexander Párvy, sluha Kristov, nasledovník apoštolov, nástupca veľkých biskupov, to nerozumieme». — Takto sebe odkašľáva v socialdemokratickom «Slovenskom Týždenníku» Mene, Tekel, Fares. Aby teda rozumel, prečo jeho veličenstvo kráľ vymenoval osvieteného pána biskupa spišského za skutočného vnútorného tajného radcu, pokúsime sa dľa možnosti mu to vysvetliť. Jeho veličenstvo kráľ má neodškriepiteľné právo za tajných radcov vôbec a zo sboru slavného episkopatu uhorského vymenovať tých, ktorých tohoto najvyššieho vyznačenia za hodných uznáva. Pokračovanie jeho veličenstva kráľa pri vymenovaní svojich tajných radcov, zdravého rozumu človek nebude posudzovať, alebo tupiť a haníť. Najvyššie vyznačenia kráľovské udeľujú sa na základe zásluh a aj ako zadosťučinenie v páde utrpanej krivdy kroz verejné zneuctenie, potupenie, zneváženie, cieľom upevnenia auktority vo vysokých hodnosťach postavených. Známo je ale vôbec, že nezbední národnári už od dlhého času neznajú šľachetnejšieho zamestnania, ako svojho arcipastiera v novinách a v súkromných listoch znevažovať, zneuctovať, tupiť, haníť, ve-

riaci lud proti nemu nesvedomite búriť. Jeho veličenstvo kráľ sa akiste presvedčil o tom, že všetky nápady, aké národnári proti osvietenému pánu biskupovi spiskému pozdvihujú, sú samá lož, pomluva a utrhačstvo na cti cirkevného hodnostára a preto ako známy horlivý a veriaci kráľ apoštolský, ktorý cirkev, práva a sluhov jej zastáva a bráni, znakom zadosťučinenia za trpezlivo znášané krivdy osvieteného pána biskupa spišského Alexandra Párvyho vymenoval mimoriadne za skutočného vnútorného tajného radcu. Jeho Excellencii ku tomuto vyznačeniu dopomohli len národnári! Je to skutočné Mene, Tekel, Fares!

Národnári a socialdemokracia.

Dôkazom úzkého spojenia národnárov so socialdemokratmi je to, čo «Slov. Týždenník» v 24. čísle na strane 2. píše: «Národnostný zaujem je ohľadom volebného práva so zaujmom robotníckej socialnej strany jeden a ten istý. Poukazovalo by to na nedostatok politickej zrelosti, keby obe stránky v tejto otázke nešly rovnobežne». — Toto nepotrebuje ďalšieho vysvetlenia. Nazdávajú sa, keď so socialdemokratmi idú, že sa ich tým viacej do snemu dostane.

«Ludové Noviny» za socialdemokratov.

Píšu «Lud. Nov.» v 24. čísle na strane 5. takto: «Rozpustil odbor murárskych robotníkov grof Andrassy minister vňutra. Na rozpustenie našiel si zádrapku v tom, že vo finančnom hospodárení tejto socialnej organizácie byly spreneverenia a neriady. Kto vraj hľadá, najde». — V «Lud. Nov.» akožto pokračovaní «Katoľických Npvin» darmo hľadáš ducha katolíckeho. Toho tam za celý svet nenajdeš. — Ducha socialdemokratického áno!

Z CUDZOZEMSKA.

Rozpustenie ruskej dumy.

Štátna policaj v Petrohrade dozvedela sa 18. mája, že v bydle vyslanca ruskej dumy Ohsola schádzajú sa nielen socialdemokratickí vyslanci dumy, lež aj hlavní revolucionári tým cieľom, aby sriadili všeobecné povstanie po celej ríši. Po zavedenom vyšetrovaní vysvitlo, že socialdemokrati zaoberajú sa tým plánom, aby po zničení terajšieho poriadku vyhlásená bola v Rusku republika. Ministerpredseda Stolypin žiadal následkom toho, aby 16 socialdemokratických vyslancov štátny fiskus bezodkladne zatkol a ďalších 55 komprottirova-

ných vyslancov socialdemokratických aby hneď odovzdali súdom. Poneváž duma, ruský parlament, ku tomuto privolif nechcela, rozpustili ju v sobotu 15 júna. Budú teda teraz bez dumy robiť poriadky.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zákonná predloha železničiarov.

Mikuláš Zboray, vyslanec kresťanskej ľudovej strany v snemovom zasadnutí dňa 10. júna držal významnú reč o predlohe železničiarov. Rečník vyslovil sa v tom zmysle, že si žiada, aby v prvom rade zabezpečený a posilnený bol hmotný blahobyť malých hospodárov, poneváž malé hospodárstvo základom je celého blaha verejného. Pri terajšej predlohe jedná sa o zvýšenie plátov železničných zamestnancov. Ačpráve takéto zvýšenie plátov nové farchy uvažuje na malé hospodárstva, rečník predsa je za prítomnú predlohu, bo to za potrebné drží, aby platy železničných zamestnancov našim pomerom zodpovedoe sriadené boli v tom zmysle, aby im aspoň najmenšia čiastka k vyživeniu zabezpečená bola. Prítomná predloha svedčí aj o tom, že je toto cieľom terajšej vlády. Zamestnanci a úradníci železniční skutočne utisnutí sú na to, aby im platy zvýšené boli nadovšetko tí, ktorí v mnohých pádoch vybavujú služby za druhých, čo postavení sú vo vyšších úradoch. Rečník je toho presvedčenia, že aj toto príde do poriadku nielen v obore železničiarov, lež aj pri druhých triedach úradníctva.

Ako ale príde čas na to, aby toto do poriadku prišlo, do pozornosti vlády odporúča zvlášte zmenšenie počtu úradníctva, bo dnes hrozne mnoho úradníkov máme v krajine, ktorí pomerne aj málo pracujú. Koľko sa má obrátiť ku polepseniu plátov železničiarov, to závisí od finančných pomerov krajiny a od polohy úradníkov. Rečník prijme zákonnú predlohu vo všeobecnosti.

Emil Gyuriss, vyslanec kresťanskej ľudovej strany volebného okresu čacanského v zasadnutí snemovne dňa 12. júna povedal veľkú reč o zákonnej predlohe železničiarov, ktorú celý snem slyšal s napnutou pozornosťou.

Začiatkom reči osvedčil sa rečník, že zákonné predlohy o sriadení plátov a o pragmatike železničiarov vo všeobecnosti prijíma. Prijíma ich znakom dôvery ku terajšej vláde a poneváž sú tak zostavené, že zväčša zodpovedajú požiadavkám železničiarov. Rád by videl rečník, keby splnená bola aj tá žiadosť železničiarov, aby ich služobný čas bol skráteneý, aby následkom toho o niekoľko rokov prvej mohli dostať svoju penziu. Spo-

menul rečník, ak ťažká je služba železničiarov, zdravie, ba životy jejich vystavené sú mnohým nebezpečiam. Konduktori, rušňovodiči a hamovníci mohli by už po 20. rokoch dostať celú penziu. Keby ku sriadeniu plátov železničných zamestnancov ministri väčšie summy k dišposícii stály, rečník by žiadal, aby zvýšené platy rátané boli už od 1. januára.

Dotyčne pragmatiky železničiarov vyslovil sa rečník, že prítomná predloha nehovorí ani určite, ani dost jasne. Nadovšetko nedrží to za spravodlivú vec, že v zmysle predostreného zákonného návrhu železniční zamestnanci, ešte aj robotníci, podobne k iným úradníkom, podrobení majú byť ustanovizňam trestného zákonníka. Železnice totiž považujú sa za obchodný podnik, železničná správa nedá sa preto držať za vrchnosť, a železniční zamestnanci tiež nepatria do oboru verejných úradníkov. Nesprávne považuje prítomná predloha železničných zamestnancov za verejných úradníkov len preto, aby v tom páde, keď službu konajú, ich osoba bola lepšie chránená, ako aj aby službu konajúci úradník tu i tam mohol porobiť potrebné poriadky a aby mohol byť pozdejší na zodpovednosť ťahaný, jestli zamešká vykonať to, čo v záujme železníc a cestujúcich mal vykonať.

Rečník porovnával prítomnú predlohu v ďalšom vysvetľovaní so železničiarskou pragmatikou, aká je uvedená v Rakúsku. Služobnú pragmatiku možno považovať za smluvu medzi zamestnávateľom a zamestnaným, potrebné je teda zabezpečiť práva zamestnaných aj na ten pád, keď by zákonodarstvo pragmatiku zmenilo, ako je to v Rakúsku, aby plat a dôchodok zamestnancov ani vtedy zmenený nebol. Aj o to by sa malo postarať, aby železničiar dostal bytné na nasledujúci štvrtrok v páde sa stane práce neschopným, alebo jestli ho dajú do pensie. Zarovnak by malo byť ustálené, aby rodine vyplatené bolo bytné na nasledujúci štvrt rok v tom páde, jestli otec rodiny zomre. Rodina je povinná byť vypovedať a na istý čas platiť, bárs nemá na to peňazi, lebo po smrti oca rodina bytné ztratí.

Rečník konečne vyslovil sa, že dôveruje v humannitu a spravodlivosť vlády, že ona najde spôsob a cestu, aby železniční zamestnanci spokojní boli a v tej nádeji, že tie poriadky proti ktorým pozdvihol svoje námietky, náležite opravené a zmenené budú, osvedčil sa opätne, že predlohu vo všeobecnosti prijíma. (Hlučný súhlas.)

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti
Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomskeho. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl Srdeca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

BESEDNICA.

Vitazstvo svätého Antona Paduanského.

Ku koncu jasene roku 1736. cisár Karol VI. asi 50.000 bojovníkov poslal do Lüttichu na zimnú hospodu. Jedna posádka mala cez zimu ostať v meste menom Vise pri rieke Maas. Poriadky k prevezeniu cez rieku popredku boly porobené. Približujúc sa k mestu Vise, dôstojníci a vojaci s radosťou vstúpili na suchú zem, nesúc každý v ruke svoju batožinu. Len jeden mladý dôstojník neradoval sa s ostatnými a tvár jeho prezradzovala hnev a nevoľu. Volal sa Ján Ondrej Klei. Narodil sa v Erfurte, v hlavnom meste Thuringie r. 1704. Rodičia jeho boli kalvíni a on tiež krutý kacír. V školách bol veľmi usilovným a tak cieľ svoj, zostať vojenským dôstojníkom, skutočne dosiahol. Ako výborného vtípu mladík zázračne napredoval v rangu vojenskom. Ale zato dnes smutný chodí hore-dolu. Veselé čaty jeho súdruhov boly už v meste a on ešte vždy prechodí sa, ako čo by bol hľadal voľačo. Znechutený je a často mrmle dačo pre seba.

Šla kolo neho jedna nábožná žena, veľká to citeľka sv. Antona Paduanského, ktorá zbadala zármutok mladého dôstojníka. Nasledujúc tajné tušenie svojego srdeca, nadobudla smelosti, pristúpila k nemu a pýtala sa ho:

— Snáď vás zastihla dáka nehoda, keď ste taký zronený? Povedzte mi, možno vám spomôžem.

— Mám príčinu, že som taký mrzutý, — odpovedal dôstojník, — lebo neviem kde sa podel môj kufrik, v ktorom som mal celý môj majetok. Nevie, či mi ho ukradli, či som ho ztratil, alebo či padol hen do rieky.

— Lutujem vás, pane, — vraví nábožná žena, — ale nebojte sa, ja viem spôsob, ako by ste dostali na späť ztratený kufrik.

— Čo by to bolo? — pýta sa dôstojník. — Na to som zvedavý!

— Oh, to je veľmi jednoduchý, ale tým výdatnejší liek. Modlite sa k svätému Antonovi, ba čo je hlavnejšie, dajte slúžiť svätú omšu a môžete byť istý, že sa váš kufrik nájde, lebo svätý Antonko je vynálezcom ztratených vecí. Verte mi pane, že čistú pravdu hovorím.

Nuž ale dôstojník bol kalvínom, následkom toho sa ho nemilo dotkly reči nábožnej ženy. Aby sa on utiekal k svätému Antonovi? Aby dal omšu slúžiť? Obrátil sa k žene a povedal s hnevom:

— Dajte mi pokoj s vašou poverou. Ak inakšej rady nemáte, tú si zadržte pre seba.

Ale žena nedala sa odbiť a vec s takou presvedčenosťou vysvetlila, že konečne dôstojník hodil jej jeden peniaz.

Tá zodvihnúc peniaz ponáhlala sa do mesta rovno do kláštora Františkánov. Tam dopytovala sa na pátra kvardiana Lamberta Frank, vyzprávala mu udalosť a prosila ho, aby na druhý deň čím skôr odslúžil omšu k úcte svätého Antona.

Za ten čas dôstojník šiel za súdruhmi a celú noc oka nezažmuril od rozčulivosti. Ustavične myslel na svoj ztratený majetok, ale pritom aj tá žena prišla mu často na um. Zo srdeca rád by bol uveril čo mu tá žena povedala, ale nedovolila mu to prepiatosť kacira. Kalvín neverí v svätých a má na posmech obrady katolíkov.

Včas ráno šiel zpiatky ku rieke na to miesto, kde vystúpili na breh. Zrazu zastane. Zbladol od ľaku, lebo videl pri nohách kufrik s celým jeho majetkom. Pri ňom stála tá nábožná žena. Najprv šla do kostola slyšať sv. omšu. Skrúšene sa modlila k svätému Antonovi, aby jej bol na pomoci pri hľadaní kufrika a potom z božieho vnuknutia ponáhlala sa ku rieke a práve ta dobehla.

— Vidíte pane, — hovorila nábožná žena, — že som mala pravdu. S pomocou svätého Antona našli ste kufrik. Sláva mu! Teším sa s vami. Prosím vás, nezabudnite na svätého Antona!

Chýr o zázračnom najdení kufrika rozniesol sa po celom meste a každý katolík, či svetský, či vojak, vcelebil Boha a jeho služobníka svätého Antona Paduanského. Len kalvíni pochybovali v tom, tajili a vysmievali tento zázrak. Nuž ale, keď videli živý dôkza, volky-nevolky museli veriť. Ale veľký Divotvorca týmto ešte neskončil dielo svoje, lebo to bol len počiatok veľkého zázraku, ktorý chcel učiniť. Svätý Anton len preto dovedol dôstojníka k ztratenému kufriku, aby s tým našiel aj opravdový duševný poklad, to jest vieru cirkve rímsko-katolickej. Súc nad zázrakom celý dojatý, ozvalo sa v ňom svedomie a takto hovoril:

— Len viera katolícka musí byť opravdovou vierou, veď už na tejto zemi čini ľudí blažených. Tento dobrý Svätý istotne je miláčkom Pána Boha, keď k vôli mne taký zázrak vykonal!

Od tohoto dňa vždy bolo vidieť dôstojníka, ako sa ponáhla do kostola Františkánov. Ťahala ho ta akási neodolateľná sila. A ponevác sa pri oltáre sv. Antona skrúšene modlieval, dozvedel sa, čo chce Boh od neho. Na radu tej nábožnej ženy, ktorá už zostala jeho duševnou voditeľkou, šiel do kláštora ku kvardianovi a predniesol mu celkom dôverne svoj úmysel. Onedlho vstúpil do lona cirkve katolickej. Pri tejto príležitosti kostol plný bol veriacimi. Najväčšiu radosť mala z toho tá bohabojná žena, ktorá tak vrele zaujala sa za dušné spasenie tohoto dôstojníka. A tento ako zostal katolíkom zmenil sa docela. Nezaujímalo ho viac vojenský život. Stálou jeho žiadosťou bolo vstúpiť medzi bojovníkov Kráľa kráľov. Žiadosť svoju zdelil P. kvardianovi Lambertovi Frank, a keď videl tento, že je to vôľa sa

mého Boha, poslal dôstojníka k P. provincialovi Jakubovi Zolet. Tomuto tiež otvoril srdce svoje a ponevác provincial videl, že prosiaceho úprimný cit a opravdová vďaka vedie ku kňazskému stavu, privolil s radosťou, aby vojenské rúcho s františkánskym habitom zamenil a nosil reholnícke meno Bonaventura. Pri oblečení cítil tak veľkú radosť, ako čo by mu boli kládli na hlavu kráľovskú korunu. Roku 1737. na deň nepoškvrneného počatia zložil slávnostné sľuby reholnícke. O šesť rokov bol vysvätený za kňaza a ako takýto poslaný bol do francúzskeho kráľovského špitála za domového duchovného. V špitáli bolo aj kalvínov mnoho. Ako nový bojovník Kristov s najväčšou horlivosťou konal svoje povinnosti a tieto by nikto iný tak dobre neplnil, ako on Páter Bonaventura. Horlivosti jeho ani jedno srdce nevedelo sa protivíť. Lahostajní vstúpili do seba a kacíri zostali katolíkami. Neunavne pracoval vo vinici Pána, konečne upadol do nákazlivej choroby, navrátil sa nazpät do kláštora. Blížila sa hodina, keď lúčil sa mal so svetom miláček sv. Antona. Prichystal sa k smrti. Jeho smrteľnú posteľ obštáli reholníci a oplakávali verného a svätého života brata. Šlachetná duša jeho na Turice dňa 24. mája roku. 1748. presťahovala sa do večnosti. Celé mesto trúchlilo za ním. Hrdinský ale príklad jeho na veky bude žiť v srdciach a v pamäti čitateľov svätého Antona Paduanskeho. Poslovenčil: *Záhorskýj.*

CHÝRNIK.

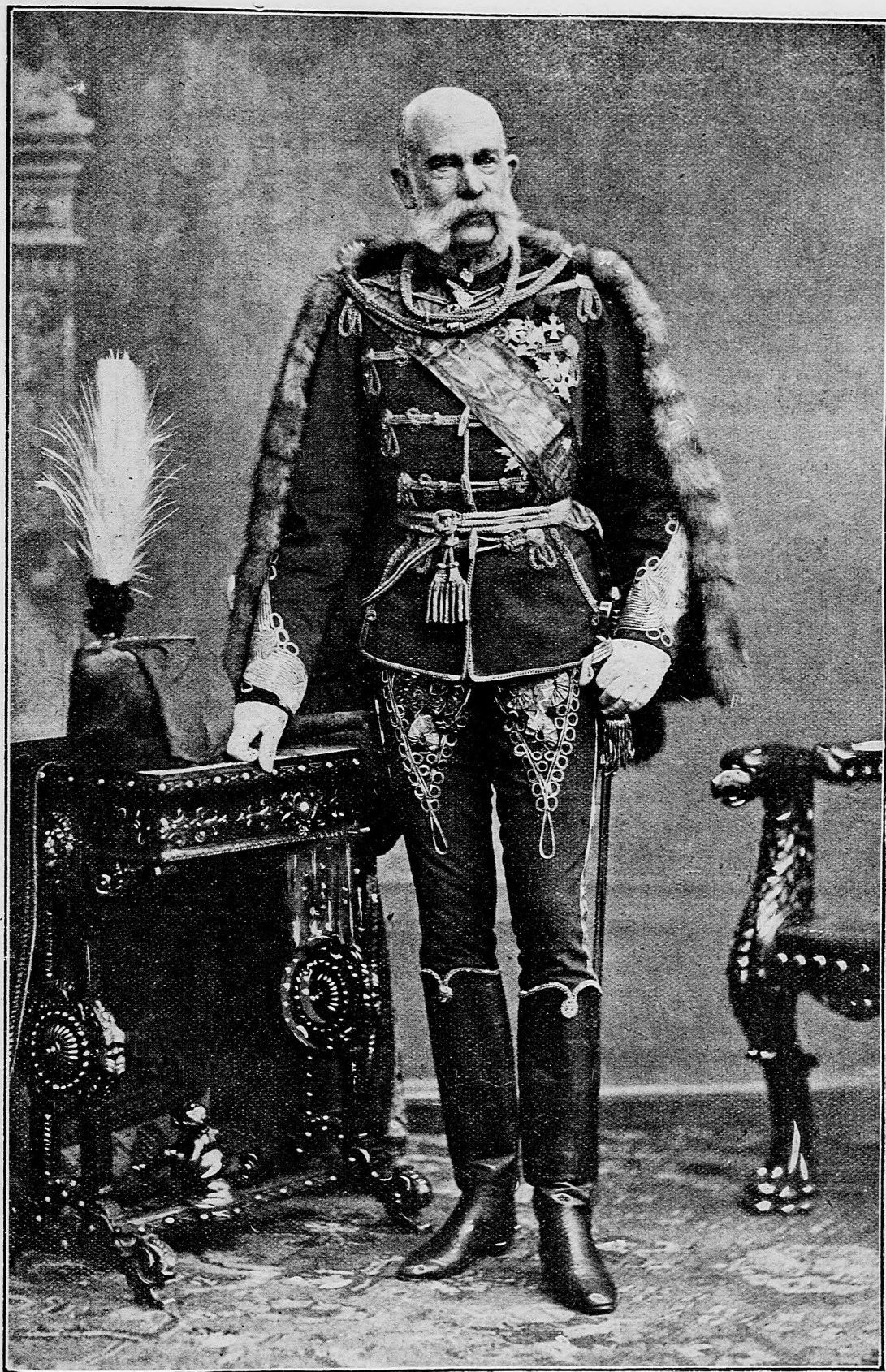
Arciknieža Fridrich, námestný protektor spolku uhorského Červeného kríža, krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany a mimo služby stojaceho honorárskeho poručíka Mikuláša Zborayho vymenoval za povereníka Červeného kríža a na pád vojny prideliť ho za veliteľa ranených odvážajúceho vojenského oddelenia číslo 27.

Chýry košické. Dr. August Fischer-Colbrie, biskup košický, z príležitosti 40 ročného jubiléa pamiatky korunovania jeho veličenstva kráľa, cez 3 dni bavil sa v hlavnom meste a zložil do rúk jeho veličenstva prisahu ako biskup košický. Osvietený pán biskup totiž bol doteraz len pomocný biskup košický, prítomne ale následkom upráznenia biskupstva, dľa práva nasledovania, bez nového vymenovania zaujal stolicu košického biskupstva. Po audiencii u jeho veličenstva kráľa osvietený pán biskup v spoločnosti hlavného župana košického a dr. Melichera Takács, präláta bielych kňazov, navštívil ministrov grófa Apponyiho, Darányiho a Kosutha v záležitosti dievčenskej gazdovskej školy mníšiek Uršuliniek. Mnišky sv. Uršuly majú totiž v Košiciach

gazdovskú školu, v ktorej učia dievčence piecť, variť, šiť, obrábať záhradu na zeleniny, dochovávať lichvu a drúbež atď. Prítomne zamýšľajú zariadiť ešte školu aj pre kadlectvo a k tomuto cieľu žiadala deputácia na čele s osvieteným pánom biskupom podporu od štátu, aká aj ochotne bola prisľúbená.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Dr. Štefan Urbanszky, novovymenovaný grécko-katolícky biskup pre Ameriku, ktorý doteraz ako mních účinkoval v Haliči vo vinici Pána, zvlášte ale na sv. missiach, minulý týždeň navštívil prešovského grécko-katolíckeho biskupa dr. Jána Vályi-ho. Z Prešova odcestoval nový biskup k svätému otcovi do Ríma, z kadiaľ pôjde do Ameriky, aby zaujal svoje biskupstvo. — Pri volbe mestského úradníctva minulé dni v Prešove prevedenej, vyvolený je za druhého lekára dr. Alexander Gallotsik, protikandidátom jeho bol dr. Imrich Horovitz. V ostatných úradoch mestských ostali predošli úradníci. — *Križovjany.* P. Pavel Sylvester a P. Ondrel Csambál, po celom okolí najpochvalnejšie známi misiónári z rádu Jezuitov dňa 15. júna začali sv. missie, ktoré zakončia sa až dňa 23. júna. — *Koječice.* Dňa 14. júna začali tu stavať novú vežu na kostol. Pokrytá bude plechom a na štyroch uhloch ozdobená malými vežami na spôsob prešovského veľkého kostola. Minulého roku dňa 15. mája uderil hrom do starej veže a porúchal ju, bárs aj nepodpálil. Útraty blízko 3000 korún znáša katolícky fond vyučovania. Ministerstvo obchodu, ako správa spomenutého fondu nechcelo síce uznať povinnosť udržiavania kostola po odpredaní majetku tohože fondu v Kojeciacach ležiaceho, prítomne ale prinútené je k tomu cestou práva. — *Szedlicza.* Ján Petrigalla, učiteľ, za úspešné vyučovanie štátnej reči dostal ako odplatu 100 kor.

Chýry zo Spiša. V Šuňave vyvotili za notára Michala Klentsika, notára teplického. — V mesiaci máji vyvandrovalo s passom z našej stolice do Ameriky 425 osôb. — Bulharský knieža Ferdinand vyznačil kanonika Khebericha so záslužným krížom bulharským. — V Poprade od 1. júna začali svoje účinkovanie hraniční policajti. — V obci Prakfalu slúžka Maria Grega svoje jednotýždňové nezákonné dieťa za živa v komore zakopala. Už ju zatkli. — V Krompachoch dňa 4. júna večer dve stodoly zhorely. — V Tátralomnici nedávno tiež zúril oheň. Zhorely maštale s vozami aj krma. Škoda obnáša asi 30 tisíc korún, ale to sa navráti skrze poistenie. — V levočských lesoch dňa 6. júna 15 oviee zamrzlo. — V Krompachoch manželka fabričného robotníka Gustáva Kozáka najprv svojemú dieťaťu hrdlo prerezala a potom seba samú zavraždila. Príčinu nevedno. — V Krompachoch ešte toho roku majú vystaviť piatu pec na dorobenie železa, 220 tisíc korún má stáť. — Z Popradu do Šmeksu nepôjde toho leta električká železnica. — Medzi Popradom a Dobšinou a medzi Popradom a Poľskou Ščavnicou tri veľké automobile budú osobný obchod viesť. Na každom automobile 14 osôb bude môcť sedieť. — V ostatné dni bol u nás veľmi prajný čas.

Jeho Jasnosť Franc Jozef I., apoštolský náš kraľ.

Z nitrianskeho biskupstva. V nitrianskom biskupstve staly sa nasledovné zmeny: Kaplán na Turzovke (Turzófalva) Karol Misik dostal faru v Nesluší (Nesz-lény). Na jeho miesto poslaný je do Turzovky Ján Briesztyenszky, kaplán v Skalitom (Sziklaszoros). Do Skalitého poslaný je za kaplána dosavadný dočasný administrátor neslušskej fary Gejza Duboss.

Vysťahovanie. Z New-Yorku píšú, že počet z Uhorska do Ameriky sa vysťahujúcich s týždňa na týždeň rastie. Dosiaľ sa týždenne dosťahovalo asi 3000, v prvom týždni mája počet vysťahujúcich sa dosiahol už 4000, v poslednom týždni mája ale počet tento vzrástol na 6342 duší, medzi ktorými bolo 3331 Slovákov. Toto je veľmi smutná štatistika.

Nedostatok robotníkov. Z Púchova (stol. trenč.) oznamujú, že z púchovskej doliny takmer všetci práceschopní ľudia vysťahovali sa do Ameriky alebo išli na poľnú robotu do Čiech, na Moravu, do Sliezska alebo do Nemecka. Následkom toho v púchovskej doline je veľký nedostatok v pracovnej sile. Ponevác rodičia zväčša aj svoje deti vzali so sebou, v niektorej obci sa už od týždňov nevyučuje.

Omráčil ich hrom. V obci Lemnek (st. Kisküköllő) gazdu Schneidera s jeho manželkou a deťmi zastihla na poli búrka, pred ktorou sa títo utiahli pod strom. Náhodou udrhel do stromu hrom a prebehnúc cez chrbát ženskej a cez jej čizmy vrazil do zeme a podpálil na blízku sa nachodiaci stoh slamy. Schneider a jeho štyri dievky od strachu za osem hodín boli bez seba, ale nestalo sa im nič a ani úrazy Schneiderovej nie sú nebezpečné. Vlasy jej trochu pohorely a na jej čizmách vidieť, kade sbehol blesk do zeme.

Všeobecný štrajk. Z Miškovca oznamujú, že zorganizovaní robotníci minulý týždeň vypovedali všeobecný štrajk. Vo všetkých dielňach, v ktorých pracovali zorganizovaní robotníci, v nedeľu dňa 9. júna vydržovali shromaždenie, na ktorom hlavný kapitán Béla Lukács odňal jednému rečníkovi slovo, lebo rečník poburoval proti triedam. Shromaždeným robotníkom sa to nepáčilo a začali hlavného kapitána urážať. Hlavný kapitán na to shromaždenie rozpustil. Robotníci teda vypovedali všeobecný štrajk. Robotníci žiadali od mešťanostu zadostučinenie a síce, aby zaviedol proti hlavnému kapitánovi vyšetrovanie. Štrajk trval do poludnia toho dňa. Popoludní všetci zorganizovaní robotníci začali pracovať, lebo mešťanosta im prisľúbil, že v záležitosti rozpusteného ľudového shromaždenia proti kapitánovi zaviedie vyšetrovanie.

Ušli rakúsko-uhorskí námorníci. Rakúsko-uhorská flotta vyslaná do Ameriky na výstavu v meste Jamestown bavi sa teraz v new-yorskom prístave. Veliteľ floty upovedomil kommissára prístahovaleckého úradu na ostrove Ellis-Island, že z lode 12 námorníkov úšlo na breh. Americká vrchnosť kurrentuje uprchlíkov a jestli ich chytia, odvezú ich na ostrov Ellis-Island a tu dľa štatút ustália, či ich pošlú späť z Ameriky. Ostatné z európskych lodí, baviacich sa v amerických prístavoch, často ujdú námorníci; nedávno z lode anglickej floty v Jamestowne úšlo tristo matrózov.

Ohne. V obci Rovné (Nagy-Róna, trenč. stol.) vypukol v dome Juraja Janašeca oheň, ktorý spustošil dom a gazdovské stavania. Škoda činí vyše 5000 kor. V tej istej obci zhorelo kus hory, ktorá bola majetkom Jozefa Heljeneka. Patričný utrpel asi 300 korún škody. — Minulé dni zas v obci Palánke v tamojšej fabrike na pletenie povrazov povstal oheň. Zhorely dva sklady a viac tisíc metrických centov konôp. Škoda činí asi 50.000 korún, ale z poistenia sa vynahradi. Šírenie sa ohňa podarilo sa prekaziť. — V Lomnici bol minulý týždeň veľký oheň; zhorelo asi štyridsať hospodárskych stavísk. — V kúpeľoch Virág völgy chytla sa strecha jedného hotela, ale oheň ešte záveľasu udusili.

Vylovené mrtvoly. V chotári obce Borčice našli vo Váhu mrtvolu jednej ženskej. Súdiate dľa kroja, patričná pochádzala zo susednej Moravy. Váh vyhodil v obci Kotešovej mrtvolu asi 40-ročného chlapa. Stopovanie policajnej vrchnosti zistilo len toľko, že nešťastník už viac týždňov ležal vo vode.

Veľkodušný dar. Z Turčianskeho Svätého Martina oznamujú, že majiteľ tehelne Ludvik Schultz daroval 10.000 tehál na postaviť sa majúci pavillon tunajšej stoličnej nemocnice.

Železničné nešťastie. Z Košíc oznamujú, že rušeň jedného nákladného vlaku zachytil jedného železničného zámočníka Štefana Orosza a vliekol ho za sebou. Nešťastný človek utrpel nebezpečné úrazy. Cieľom ustálenia príčiny nešťastia zaviedli vyšetrovanie.

Nešťastie robotníkov. Z Rimavskej soboty oznamujú, že popri zubokolajnej železnici medzi Tisovcom a Breznom pri stanici Gömörvég udalo sa úžasné nešťastie. Jeden pilier 23 metrov vysokého viaduktu robotníci opravovali. Odrazu sa jeden povraz pretrhol a štyria robotníci spadli z výšky na zem. Z nešťastných robotníkov Ján Krausz a Juraj Szopóci sa následkom spadnutia z výšky zabili a druhí dvaja boli nebezpečne ranení.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpraví všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂ % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

Kňazské shromaždenie. Kňazi starovesského dekánskeho okresu, ku ktorému osem fár patrí, v svojom jarnom zasadnutí uzavreli, že budú na tom, aby kostoly celý deň boli otvorené a aby krčmy v nedeľu a vo sviatok boli zavreté, a síce od večera deviatej hodiny sobotnej až do 4. v pondelok ráno.

Z Beluše píšu, že nákazlivá nemoc zmeravenie šije už celkom prestala. Na túto nebezpečnú nemoc ochorelo počnúc od 11. marca 14 ľudí, vyzdravelo 5 a zomrelo 9 ľudí.

Nehoda. Škôldozorcu liptovskej stolice Ludvika Sándora stihla minulé dni nehoda. Navštevujúc školy, viezol sa do obce Sv. Ondreja, koč sa prevrhol a škôldozorca utrpel faššie úrazy na tvári a na hlave. Kočiš len duchapritomnosti škôldozorcovej môže ďakovať, že ostal na žive.

Učiteľský spolok stolice trenčianskej z príležitosti svojho 10-ročného jestvovania vydržiavať bude v septembri jubilárne shromaždenie. Z tejto príležitosti sriadia učitelia koncert a tanečnú zábavu, ktorej čistý dôchodok obrátený bude na základinu učiteľského domu.

Stará mladucha, mladý mladoženich. V Cegléde cigáňsky primáš Jozef Rátz v nedeľu dňa 9. júna sobášil sa so 68-ročnou sedliačkou Mariou Szanda. Otec mladoženicha, keď šiel svatobný sprievod z kostola, blažene riekol:

— Chudobní sme sem prišli a bohatí ideme domov. A mal pravdu, lebo stará mladucha je bohatá.

Valné shromaždenie. «Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh» vydržiava dňa 23. júna v nedeľu roku 1907. popoludní o 5. hodine v miestnosti Kruhu (Budapest, VIII. okres, Práter-ulica číslo 6.) verejné valné shromaždenie. Programm: 1. Členovia a hostia schádzajú sa v miestnosti Kruhu o 2. hodine, potom pod zástavou pôjdeme do chrámu jozefovského, kde bude «Veni Sancte» (Vzývanie Ducha svätého) a po odbavení «Veni Sancte» pôjdeme do výsudanej mienosti. 2. Zadržanie valného shromaždenia. — Všetci slovenskí robotníci a robotníčky dostavte sa v čim najväčšom počte. *Správa Kruhu.*

HOSPODÁRSTVO.

Nepriatelia sedliakov.

Poznáte ich? Tu chodia medzi nami. Na dedine začínajú svoje zkazonosné remeslo, a keď sa podperli, idú do mesta za bankárov . . .

Volakedy pokojný život panoval na dedine. Sedliaci šesť dní pracovali i so svojimi a v siedmy deň slúžili Bohu. Udržali starodávne dobré obyčaje. Tvorili jednu rodinu. Jedon druhému pomáhal. Zachovali cnosť a

mravy. Slovom dobre bolo na dedine. A teraz? Stala sa veľká zmena. Diabli sa vdreli i na dedinu a nivočia všetko, čo udržiavalo dobrý život dedinčanov. Židáci, socialdemokrati, národnári evachovia a iní zvodníci pozbavili sedliakov pokoja a blahobytu. Najlepšiu žatvu majú socialdemokrati. S kadejakými figlami zdierajú sedliakov a potom ich pobúria proti kňazom a pánom. Kde len môžu napádajú kňazov, tupia vieru a rúhajú sa Bohu, aby zhnusili pred nimi náboženstvo, lebo len tak budú sedliaci socialdemokratmi. A sedliaci jestli nemajú kresťanských vodcov, veria nesvedomitým ľuďom, dajú im peniaze a predplácajú na ich noviny. Takto príde do dediny otrava, ľud dychtíve číta, bere do seba túto otravu a čaká splnenie sa sľubov. Čaká ten nový svet, kde cesti peniazmi budú vyložené a kde nebude treba pracovať. Tam zas druhý zlostník tým pašme sedliakov, že poberú kňazom a pánom statky, a ktorý sedliak vstúpi medzi demokratov a bude platíť do kassy, dostane hodný kus zeme. A ľud verí. Veď tak píšu nie len židovsko-socialdemokratické noviny, lež aj luteránsko-národnárske, ktorými zlí ľudia zaplávajú dediny. Ba aj národnári evachovia tiež tak kážu o tom, ako sme to aj v pezinskom okrese slyšali. Cieľom všetkých takýchto zlomyšlných ľudí je pozbaviť sedliakov viery, mravnosti, slušnosti a majeku. Ozobráčeni ľudia sú najbesnejší socialdemokrati.

Volakedy aj slovenskí sedliaci na to hladeli, aby mali čím viacej chleba a aby sa každému ujšlo z neho. Odkedy ale národnári evachovia spolu s ich pajtášmi socialdemokratami búria haleny, nenie pokoja v dedine a nenie chleba. Sedliaci sú nespokojní, ich srdce opanova nenávisť a vysokomyseľnosť. Každý by chcel mať to, čo je druhého. Hej, premenil sa ten dobrý a pobožný ľud slovenský! Bohužiaľ, premenil sa k horšiemu. A čo bude koniec tým zbúram a tomu hlúpemu politizovaniu? Bieda a pustošenie. Či by nebolo lepšie, keby sa držali sedliaci príkazov Božích a keby pracovali usilovne, ako tam blázníť sa za tým, čo Welvard alebo Hodža sľubujú?

Nepriatelia sedlače sú aj židáci, ktorí sfa pijavice visia na jej tele a cicajú jej krv až do poslednej kvapky. Čo aká škvarka zeme vyšmikne sa z rúk sedliakov, to všetko prechádza do židovských rúk. Neslušným a nedovoleným spôsobom rozmnožujú svoje majetky. Falšujú mieru a tovar, a predsa každý židovský kupec má svojich kupujúcich, čo by ako klamal a čo by ako falošne meral. A zbohatnú aj v takej dedine, v ktorej ledva je chleba k dostaniu. Opovrhujú kresťana. To je pes, ktorého slobodno zdierať. To dovoľuje Talmúd. Ale veď netreba rozpisovať sa o tomto dovandrovanom hmyze. Tam ich máte pred očima. Viete o každom čo mal, keď k vám prišiel a koľko nazdieral. Dost na tom, sedliakov majú v rukách židovskí úžerníci. A aby ich čím skôr vykoristili a majetkov pozbavili, vábia ich do Ameriky. Veľa je aj na Horniakoch dost takýchto židovských agentov. Vyhýbajte im na sto kilometrov krajania!

Nepriatelia sedliakov sú aj kadejaké farchy, dane, príračky a tak zvané poriadky. Chudák sedliak na toto mozolí, kdežto bohatý žid berzianer neraz prekabáti zákon a vrchnosť. Akože bude hospodáriť ten chudobný sedliak, keď nemá potrebných peňazí? Kde ich vziať? U žida, či v sporiteľni? Hej, kto s dlhom začne, zle skončí. Nech uderí zlý rok, čo potom? Nezostane iné, len žobrácka palica. Takto hynú naši sedliaci. Na pozemok sa uvažuje všetká farcha, a hospodárenie ledva čo donáša. Preto sa hrne sedlač do miest za robotou. — Poistiť výživu sedliakom, dať im stálej práce a brániť ich oproti nesvedomitým ľuďom, je najsúrnejšou otázkou socialnou, s ktorou zaoberá sa nadovšetko kresťanská ľudová strana.

Mnoho sme zameškali, a jestli chceme dedinu oratovať, musíme sa spojiť k stálej obrane. Veď je reč o kresťanoch a o koreni národa. Bez samostajnej, slobodnej a zámožnej sedlače nič nevyvedieme. Najprv začnime s tým, aby sa sedliaci vyspali zo socialdemokracie a z národnarstva. Vysvetlime sedliakom, že jak národnar, tak aj socialdemokrata len na jejich vačok sľacia a špekulujú. Ablegátom byť je cieľom jedného i druhého. Pracujme už raz za kresťanský socializmus. Že ako? Naučia nás katolíci Rakúska. Prečo tam mohli vyhrať pri voľbách kresťania? Kde v Rakúsku, ľud drží so svojimi duchovnými, tam zvíťazili katolíci. Neni dosť len písať a rečniť, lež aj pracovať treba. Nezabúdajme na spolky kresťanské, potravné, úverkové a čítacie, aké rozširuje kresťanská ľudová strana. Kolké príklady máme, že najlepšia pomoc pre dedičanov sú tieto spolky. Potom aj daňový zákon musia obnoviť, lebo to je veľká nespravodlivosť, že u nás najväčšie farchy najchudobnejší ľudia znášajú. Nech je naším heslom: **Bráňme dedinu!**

Tatranský.

Zo strediska kresťanských spolkov.

K povzbudeniu kresťanského obyvateľstva v takých obciach, kde nejestvujú ešte úverkové a potravné spolky kresťanské, podávame ďalšiu zprávu o rozširovaní a zkladaní týchto spolkov po rozličných krajoch našej vlasti. Ako je dokázaná vec, že ubiedený ľud pospolitý z rúk nesvedomitých úžerníkov vyslobodí a hmotný blahobyť jeho vyvinúť a pre budúcnosť stále zabezpečiť možno je len kresťanskými spolkami tak úverkovými, ako potravnými, zarovnak vyznať treba, že organizátor kresťanských spolkov Strediska pán *Franc Dávid* veľké zásluhy si nadobudnul o hmotný blahobyť ľudu, keď neunavenou usilovnosťou založil a sriadil také najnovšie v nasledujúcich obciach:

Gyöngyös-Oroszi. Potravný a plodiny odpredávajúci spolok. *Správa:* Predseda Franc Kecskés ml., statkár. *Členovia:* Pavel Bercsényi, Štefan Torda, Štefan Novák, Štefan Molnár, Ján Tóth Rafl. *Dozorný výbor:* Predseda Štefan Stanka, notár. *Členovia:* Franc Szabó, Ján Lukács ml., Felix Tóth, Koloman Tóth, Vincenc

Tóth b, Imrich Tóth Kisó, Franc Tóth sasi, Ludvik Nagyfejü, Pavel Deák, Pavel Deák, Pavel Nagyfejü puka, Gabriel Barna, Eliáš Szöke, Peter Szöke.

Akasztó. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Gabriel Makay, dekan a farár. *Členovia:* Štefan Molnár, Jozef Teleszky, Gejza Suhajda, Pavel Turis. *Dozorný výbor:* Predseda Gabriel Primész. *Členovia:* Ján Judak, Benjamin Csatai, Jozef Turu, Štefan Klajkó, Ludvik Farkas, Benjamin Zsellér, Ján Loványi, Georg Tóth, Anton Marko, Michal Turu, Ignác Bús, Michal Ujvári, Ján Turu syn M.

Fehérvár-Tárnok. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Jozef Halász, hlavný učiteľ. *Členovia:* Adam Viczing, Lukáč Posznik, Ondrej Petró. *Dozorný výbor:* Členovia: Béla Kovács, Pavel Mészáros, Michal Patró, Imrich Patasics, Franc Gyurasz, Štefan Pintér ml., Michal Pintér, Matej Mészáros, Gejza Zombori, Štefan Petró, Michal Eskülics, Franc Eskülics, Jakub Sujanszkó, Ján Melicher.

Endrődöregszöllő. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Jozef Farkas, hospodár. *Členovia:* Ludvik Szabó, Michal Timár, Pavel Horváth, Ludvik Iványi. *Dozorný výbor:* Predseda Ján Zelinka, dekan a farár. *Členovia:* Béla Csáki, učiteľ, Michal Timár, učiteľ, Vendel Kalmár, Pavel Timár, Karol Tóth, Matej Bula, Imrich Dinya, Štefan Mészáros, Ján Farkasinszky, Jozef Surovec, Matej Farkas, Imrich Binye, Imrich Hunya.

Sopron-Keresztúr. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Georg Kovács, rychtár. *Členovia:* Ondrej Varga, Pavel Neubauer, Ján Heinrich, Jozef Neuhold. *Dozorný výbor:* Predseda Georg Giselman. *Členovia:* Anton Neubauer, Ondrej Hakl, Jozef Leser, Vavrínek Kovács, Georg Reumann, Michal Reuman, Jozef Pomer, Pavel Hanicz, Michal Kajlinger ml., Štefan Heinrich, Pavel Reumann, Pavel Fürtner, Michal Schöpf.

Kövárremete a okolie. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Julius Leményi, grécko-katolícky duchovný. *Členovia:* Ladislav Lengyel, Ján Fonai, Bartolomej Man. *Dozorný výbor:* Predseda Olivér Lencsényi, rychtár. *Členovia:* Štefan Pap, Georg Lengyel, Ladislav Dalé, Georg Bugdugán, Teodor Atyim, Gabriel Maxim, Gabriel Kecse, Peter Illés, Ladislav Atyim, Ján Nemes. Costán Pap, Georg Petri, Ján Forausberger, Ladislav Nemes, Georg Rác, Štefan Mikle, Ján Tomás.

Diósgyőr. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Julius Ormay, nadlesný. Podpredseda Ludvik Nagy, učiteľ-organista. *Členovia:* Julius Somogyi, úradník uh. štát. železníc, Karol Antal, predseda priemyselného spolku, Imrich Pernyi, hospodár, Štefan Muth, Zigmund Fekete, Karol Gaál. Pokladník: Matej Szuchár, nadlesný v pokoji. Notár: Dezider Záhony, ev. učiteľ a organista. *Dozorný výbor:* Predseda Ladislav Kiss, rímsko-katol. farár. *Členovia:* Karol Nemes, ev. duchovný, Ondrej Marschalko, kalvínsky duchovný, Ernest Láncos, Koloman Szabó, Samuel Noezwald, Ledislav Várkonyi, Karol Wunsch, Karol Wutkovác, Štefan Prunyi, Jozef Szokun, Ján Frajter, Ludvik Szücs, Štefan Kurucz.

Szabadka. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Ján Gabrics, statkár. *Členovia:* Pavel Vojnich, Peter Mukics, Tomáš Franciskovics, Peter Kremptics, Stanislav Maeskovics, Jozef Ronics, Anton Pertics, Marek Latki. *Dozorný výbor:* Predseda Jozef Páncsics. *Členovia:* Barnabás Vidákovics, Stanislav Mukics, Pavel Kulicsics, dr. Benedik Szudarevich, Simon Romics, Anton Bogesics.

Piliscsaba. Kresťanský potravný spolok. *Správa:* Predseda Ferdinand Lattják, farár. *Členovia:* Rudolf Molenda, statkár. Béla Boldizsár, správca školy, Alexander Bodányi, domovník, Jozef Hentschel, poštár, Anton Ay, hospodár, Anton Taxian, hospodár, Matej Schönek ml., hostinský, Matej Schönek, hospodár, Georg Urcz, hospodár. *Dozorný výbor:* Predseda Ján Szigeti, nadlesný. *Členovia:* Anton Perezik, panský úradník, Anton Janauschek, Karol Molenda, Leopold Schiffler, notár, Laurenc Schiszler.

Vo všetkých záležitostiach zakladania, rozširovania a riadenia kresťanských spolok úverkových, potravných a každého druhu sa týkajúcich ochotne dáva zprávy a vysvetlenia hlavný organizátor spolok pán *Franz David* v Budapešti, *Stredisko kresťanských spolok, Budapest, IX., Bakács-tér číslo 1.*

DOPISY.

Szinye.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Na vedomie idem dať kresťanskému obecnstvu ako veľmi vážnu záležitosť, že naša «Katolícka Jednota» v shromaždení minulej nedele v obci Szinye vydržianom, na tom sa uzniesla, že takrečené *veľké veselie* (veľké svadby) v tejto obci viacej odbavovať nebude. Doteraz totiž ako po iných miestach, tak aj v našej obci to bolo v obyčaji, že India odbavovali mladožením takrečené veľké svadby. Boly to zábavy, ku ktorým povolaná bola celá obec, a ktoré aj 2—3 dni trvaly. Cez celý ten čas ležaly v dedine aj tie najsúrnejšie práce, na to miesto India bezprestajne hodovali a pili bez miery. Celá obec bola ako prevrátená. Tieto hlučné zábavy prevádzaly sa na útraty svadobného otca. Stálo to vždy hodné peniaze. Keď ale ku tomu prirátame premrhaný čas, zameškané práce a iné nesváry, aké s tým spojené byly, to každý nahliadne, že to na večnú škodu bolo patričnému, ba celej obci. Toto viedlo predsedu «Katolíckej Jednoty» k tomu, aby v shromaž-

dení vystúpil s tým návrhom, aby sa takéto veľké a hlučné svadby v obci viacej neodstavovaj. Veď nech sa odbavujú svadby, lež v medziach skrovnosti, slušnosti a v duchu opravdu kresťanskom. Nech sa ku takýmto jednoduchým svadbám povolajú pokrevní, príbuzní, duchovní kmotrovia, horný a dolný sused a primeraná mládež. Aj takto dosť vysoko príde svadba svadobnému otcovi. Členovia «Katolíckej Jednoty» to nahliadli a jednohlasne uzavreli, že na budúcnosť veľké a hlučné svadby viacej odbavovať nebudú.

Zdá sa to byť síce len malá a chatrná vec, my ale od toho mnoho očakávame na budúcnosť. Vezmime len to do povahy, že teraz aj chudobnejšieho svadba stála do 500—600 korún. Následkom uzavretia «Katolíckej Jednoty» bude taká svatba sotva polovičku stáť, tá druhá polovička ale môže sa do gazdovského počiatku dať mladožením. Kde je ešte mravný ošoh, aký nasleduje z tohoto poriadku? To tiež aspoň tolko stojí. Ponevác takáto obyčaj panuje aj v iných obciach, dobre by bolo, keby naše uzavretie aj tam India prijali a príklad náš všade nasledovali.

Priatelia slovenského ludu, drahý ludu slovenský! Ponosujete a zľahčujete sa, že zlé časy žijete, že sú ťarchy a dane veľké! Pravdu máte! Pomáhajte a uľahčujte si teda aspoň tým, v čom sami môžete. A veľmi sebe a svojim uľahčíte, keď nebudete odbavovať veľké a hlučné svadby!

Priateľ ludu.

Sóskút.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Keď úctive prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane», pokúsím sa opísať tú zriedkavú slávnosť, aká sa u nás predošlú nedeľu odbavovala a akej v našej obci doposiaľ snáď ešte nikdy nebolo. Dňa 16. júna slúžil v našom farskom kostole prvú svätú omšu novovysvätený kňaz velebný pán Franc Szabó, rodák z našej obce a od útleho detinstva príkladný syn v každom ohľade bezúhonných rodičov, tunajšieho hospodára Jána Szabó a jeho veľavážnej manželky Heleny Červený. Význam primicií, to jest tej sv. omše, ktorú novovysvätený sluha Boží po prvý krát obetuje Všemohúcemu, pochopiť môže len pravý kresťan a katolík. Preto kto takúto pobožnosť len jedenkrát videl, nezabudne ju cez celý život. Že naši občania sa pevne držia svojho sv. náboženstva, že sú nenie kresťania len dľa mena, lež skutočne dľa svojho presvedčenia, to dokázali doposiaľ pri každej príležitosti, nadvšetko pri prvej svätej omši velebného pána Franca Szabó. Veď všetko, čo len zdravé údy malo, pospiechalo ku tejto pobožnosti. Ludia naši zabudli jedenie, nemysleli na varanie, aby ako veriaci katolíci účastní boli požehnaní, ktoré velebný pán primiciant udeloval po svätej omši prítomným bratom oltárnym, svojim drahým rodičom, bratom, rodine a všetkým, čo ku nemu priblížiť sa mohli. Nebolo oka, čo by od radostnej dotatosti nebolo zaplakalo, keď požehnanie udelil drahému

otcovi a premilovanej matke. Požehnanie toto musí sa vyplniť, veď je to úprlné požehnanie, aké udelil povdačný syn svojim drahým rodičom!

Pri zriedkavej slávnosti tejto manuduktorom velebného pána primicianta bol dôstojný pán Mandič, dekan a farár etecky, slávnostnú kázeň držal miestny p. farár Karol Kálmán, prítomných bolo 12 duchovných, 20 družíc a 20 družbov, vo svätine farského kostola v modlitbách pohrúžení klačali milí bratia velebného pána primicianta, Ján, Karol a Jozef Szabó s rodinou, pokrevnými a príbuznými.

Požehnaj Boh kresťanských rodičov a spoluobčanov našich Jána Szabó a milú manželku jeho Helenu Červený, že synáčka svojho nielen v kresťanskom duchu vchovali, lež ho aj Všemohúcemu obetovali ku sláve a zvelebeniu cirkve a drahej vlasti našej. Nech žijú cez mnohé blahé letá!

P. B.

Spisy redakcii zaslané.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm. Wesselényi-u.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jablonicz). Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jablonicz. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boli veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Kráľovna sv. Ruženca. Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Stefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

Krajinská púť do Lourdesu.

Púť do Lourdesu, ktorá pod duchovným vedením prevelebného pána farára Franca Fehér (Ebed, p. p. Párkány-Nána) oznámená bola na 20. júna, pre slávnosti od 10—18. júla v Lourdesi vybavované, nastúpi cestu dňa 6. júla.

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Einsiedeln—Zürich—Genf—Lyon—Toulouse—Lourdes a zpiatky.

S 8-dňovým úplným zaopatrením I. trieda 520 korún, II. trieda 395 korún, III. trieda 245 korún.

Prihlasy do 25. júna prijíma technická správa «Uhorsko-cestovného podniku» («Magyar utazási vállalat») Budapest, IV., Eskü-ut č. 3., kde možno dostať programy a podrobné vysvetlenia.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľiz je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požíčky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požíčky sám prevádzajúci ústav*, tak že trový prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požíčku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Káva zrnková tento šlachetný plod dostala súbezničku, ktorá ju síce ani nevytlačí ani vytlačí nechce. ktorá ale všetkým, čo z akejkolvek príčiny nemajú, alebo nechcejú zrnkovú kávu požívať, veľmi usnadňuje a to o mnoho ľahšej ako dosaváď, náhle zrieknuť sa požívania kávy zrnkovej. — I ako sa menuje? — «Franckove»: perlové žito; známka «Perlro».

Táto žitná špecialita poskytuje nápoj tak výtečnej chuti, že i najhákhivejší milovník kávy by sa s ňou mohol spriatelíť. Človek by pri ochutnaní ani neveril, že odvar z týchto krásnych, na našich domácich polách vyrastlých a dľa zvláštneho spôsobu pražených, hneďých, perlových zrníek neobsahuje žiadnu zrnkovú kávu, tak klamlivo podobnú má s ňou chuť.

Prijemná horkosť žitnej kávy donáša so sebou, že čím ďalej ju pijeme, tým lepšej nám chutná. «Perlro» vyznačuje sa zvláštnou prednosťou, nenie tej sladkavej príchuti, ktorá po ďalšom požívaní ľahko sa nám sprotiví.

S malou dávkou, tak asi na špic noža, známej a obľúbenej Franckovej prílohy ku káve, v trubličkách alebo v balíčkoch docielime ešte plnejšiu chuť a zlatohnedú príjemú barvu.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Odkazy redakcie.

P. M. W. J. Doposlané uverejníme v budúcom čísle.

P. Dopisovateľ. NB. Výborné články nezместily sa do terajšieho čísla. Ráďte odpustiť, že až v budúcom prídu.

P. Mešťan Ružomberok. Veľmi sa mýlite, keď píšete v «Lud. Nov.», že všetkému zlému, čo sa u vás od rokov stalo na príčine je pán Rakovszky. Vezmite si rozum do hrsti a rozmýšľajte: Kto je tomu na príčine, že v Ružomberku pri meste zle gazdovali? Že nechodia teraz do kostola? Či nie sami Ružomberčania sú tomu na príčine? Za výstupky Lúčanov, či sú neni tí zodpovední, čo ich sviedli a pobúrili proti vrchnostam? Vy sa bojíte vojakov; jestli mate dobré svedomie nemusíte sa nikoho báť. Poriadný a spravodlivý človek neide svoje viny na pána Rakovszkyho válať, lež zodpovie za ne sám, až má svedomie.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 18. júna.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 19.50—20.80, peštianska K 19.30—20.45, stolno-belehradská Kor. 19.40—20.30, banátska K 19.00—20.00. — Raž: K 15.35—15.70. — Jačmeň: na krm K 13.55—14.10. — Ovos: prvotriedny 15.45—16.00, druhotriedny 15.35—15.70. — Kukurica: K 11.85—12.10. Repica: K ————. — Proso: K 10.00—10.50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	31.40	30.40	29.20	28.20	27.00	26.00	25.00
		č.	7	7½	8		
		K	23.20	21.20	15.40		

Drobné otruby: K 11.80, hrubé K 11.80.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 92.00 do 120.00 za 120 kilogr.; ďatelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.40, žlté K 4.60—5.00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bób) K 18.50—19.50, tarkavá K 18.00—18.50. — Hrach lúpaný: K 24.00 do 42.—. — Šošovica, veľká čistá: K 74.00—82.00. — Kôňopné semä: K 25.75—27.00. — Lanové semä: prima K ————. — Rasca (kmín): 87.00—89.—. — Mak:

K 86.00—88.—. — Ladvník: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 76.50 do 77.00, kockový K 78.50—79.00, žltý K 75.50—76.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 41.00, fiumánsky White-Star (***) K 34.00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26.50—27.00, bosenský K 46.50 do 47.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30.00—30.50, srbské (100 kusové) K 29.00—30.00.

Sviňská masť: budapeštianska K 152.00—153.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 128.00—129.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odánený vo veľkom K 155.00 do 157.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—48.50.

Vajcia: prima uhorské K 61—62, podlejšie K 59 do 60 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.20—2.40, k vareniu K 1.10—1.20, syr 12—18 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1.50—1.60, kurence k pečeniu K 2.10—2.40, sliepky na polievku K 3.40—4.20 za jeden pár.

Francková : zvláštnosť :

„Perlové žito“

jest najlepšia obilná káva,
silnej vône,
v chuti zrnkovej káve podobná,
vzhľadne zaobalenie.
čisté výroby

Pečlivú prípravu zaručuje:

Henrika Francka synova.

Malá dávka pravej : Franckovej :
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“
plnejšiu chuť,
krásnu zlatohnedú barvu!

Pravá

len s touto
ochrannou
známkou :

a s
menom

Franck

Povodné
„Železničarske-Roskopf“

Len s tou ochrannou
povodné to znamkou

zl. 3.50
zl. 4.—

Moje povodné „Železničarske-Roskopf“ anker-remont. hodinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci v rubintoch, email prachoepne zatvorený plátok šislic, povodnú nikelizáciu k otvoreniu šarnívečkom, patent stroj k natiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, k rozčítavaniu je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas regulator a držia sa časa v bár akom povetří na minútu. C. k. štátnym železnicám doposlano už vyše 10.000 kusov k najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. — So sekundovými ručkami kus za 8 kor. — Písebná záruka na tri roky. — Rozposielanie s poštovou dobierkou za nezodpovedné vráta sa penaze.

MAX BÖHNEL

Súdohny prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Žiadajte si cenník s 2000 obrázkami franco a zdarma.

Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdeljeme vám ze sme s doposlannými hodinkami veľmi spokojní, chodia viborne.

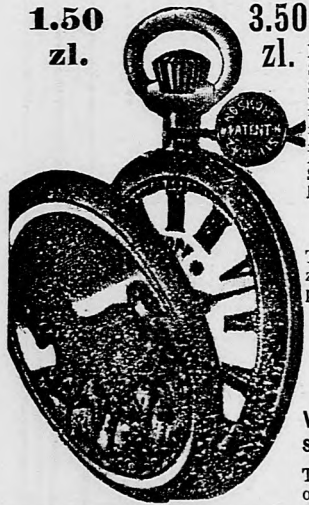
S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štát. železnic, Triest.
(Varujie sa padelania.)

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete 23:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.—
Strieborné Roskopf hodinky	3.—
S dvojou pokrývkom	5.—
S 3. striebornou pokrývkou	—
hodinky	5.—
Tenké ocelové hodinky	3.—
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Povodné Roskopf patent hod.	3.50
Povodné „Omega“	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.—
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.—
14 karat. zlatý prstienok	2.—
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.—
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchynské hodiny	1.20
Budič hodiny	1.20
Budič v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážové, ho zvona s býucím strojom	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vráta sa
penaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

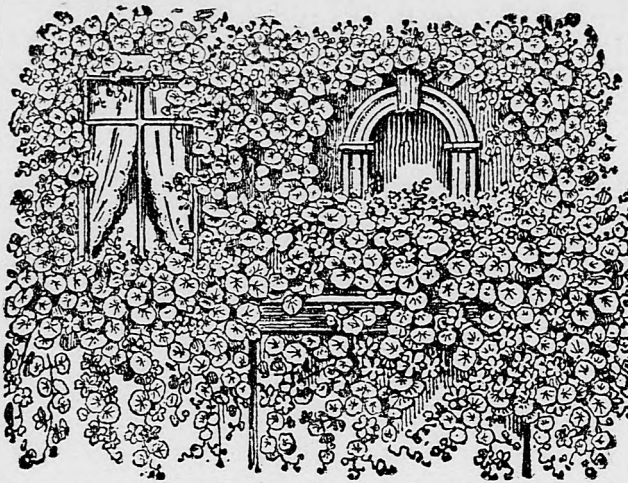
Mikša Böhnel

hodinár

Viedeň, IV., Margarethen
strasse 27. (vlastný dom)

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franco a zdarma

Japonska kvetná ozdoba „Mlunná miešanina“

Kto si okná, zahradné
bydlo, prázdne steny oz-
dobí chce čerstvým zele-
ným kvetím nech si dá
donesť semeno

„Mlunnéj miešaniny“
Japonskej kvetnej ozdoby
Josefa Schäfer

Ku každej zasielke pri-
pojujeme upravu upo-
trebenia. Semeno zejde
za štyri dni a v krátkom
case celá holá stena po-
skryta je rozmanitými barvy
skvostným kvetím. Sem-
eno zejde aj v črepoch
v izbe. Pri poprednom
doposlani peňazi zasia-
lame jeden bálík za zl.

1-10, päť balíka 4-50, desať bálíkov za zl. 8-50. Pri poštovej dobierke plati sa o
12 1/2 kr. viacej.

Jozef Schäfer Praha, Tischlergasse 33.

cis. kraľ, lifierant arcikniežata franca Ferdinanda Este.

Stefan Kucharek

stolarsky majster v Žiline
(Zsolna) vyznačený na via-
cej výstavách, shotovuje
všetky izbenné náradia:
kostolné zariadenia, oltäre,
lavice atď.; do kaviarne
biliardy a ine stolarske
práce dľa kresby.

Oznamy prijíma administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Pozor!

Hodinky s retiazkou.

len za kor. 2.50

len za kor. 2.50

dostane kazdy skvostné, gloria strieborné vačkové ho-
dinky systemu Roskopf s patent anker strojom, idú
30 hodin so záruka 2 rokzv, s primeranou panciel reti-
azkou len kor. 2.50, 3 kusy s retiazkami 7 korun. —
S poštovou dobierkou zasiela sklad svajcarskych hodin

S. URBACH, Krakov číslo 24/I.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

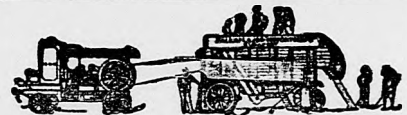
Odporuča pri upnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktčež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinu atď.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaňa
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franco.